

Høring i Familie- og kulturkomiteen Norsk Oversetterforenings kommentarer til Prop. 1 for budsjettåret 2021

Kap. 320 Norsk kulturråd, post 55, 72-75 Kap. 326 Språk- og bibliotekformål

Om Norsk Oversetterforening

Norsk Oversetterforening (NO) ble stiftet 1. november 1948 og har om lag 340 medlemmer som til sammen oversetter fra 52 språk. Foreningen har til formål å samle norske skjønnlitterære oversettere, arbeide for å høyne kvaliteten på norske oversettelser, ivareta medlemmenes faglige og økonomiske fellesinteresser, og så langt som mulig også bistå enkeltmedlemmer. NO arbeider også for å høyne oversetterfagets status og synliggjøre oversetteren som opphavsmann, samt for å fremme forståelsen for den samfunnsmessige betydningen av språkkompetanse.

Kap. 320, post 55: Norsk kulturfond

Stagnasjonen i bevilgningene til Norsk kulturfond bekymrer oss. Innkjøpsordningene, som ligger under denne posten, omtales i budsjettdokumentet som et av de fremste virkemidlene for å nå de litteraturpolitiske målene, og også som viktige for å styrke norsk som samfunnsbærende språk. Likevel risikerer ordningene å tape i et stramt budsjett. Vi mener at dersom de litteraturpolitiske målene skal nås, må innkjøpsordningene, spesielt ordningen for oversatt litteratur, styrkes. Innkjøpsordningen for oversatt litteratur stimulerer forlagene til flere ikke-kommersielle utgivelser av internasjonal kvalitetslitteratur, skaper arbeid for oversettere og er dessuten en del av en fremsynt lesepolitikk. Videre anser vi det som viktig at prøveordningen med innkjøp av utvalgte barne- og ungdomsbøker til skolebibliotek videreføres og utvides til også å gjelde oversatt litteratur, slik at barn og unge sikres tilgang til en mangfoldig litteratur i skolebibliotekene. Covid-19-pandemien og stengte grenser tydeliggjør hvor viktig den oversatte litteraturen er for å knytte oss til verden utenfor.

Budsjettforslaget mangler også en oppfølging av lesesatsingen som ble igangsatt i forbindelse med Bokåret 2019. Dette finner vi sterkt bekymringsverdig. Flere undersøkelser viser nedgang i lesing, særlig blant barn og unge, og et samlet litteraturfeltet tydelig spilt inn behovet for en styrket satsing til kunnskapsdepartementet og kulturdepartementet.

Avkortningen i honoraret til forfattere under innkjøpsordningen for norsk skjønnlitteratur har rammet mange forfattere hardt i en allerede presset økonomisk situasjon under Covid-19-pandemien, og det er svært uheldig at det ikke er tilført øremerkede midler for å reversere dette i årets budsjettforslag. Det er også av denne grunn avgjørende at Norsk kulturfond tilføres friske midler. Vi støtter derfor Norsk kulturråds søknad om en økt bevilgning på 72 millioner til Norsk kulturfond.

Forslag til merknad: Familie- og kulturkomiteen ber om at budsjetttrammene til Norsk kulturfond øker i tråd med Kulturrådets budsjettsøknad på 72 millioner.

Kap. 320, post 72: Kunstnerstipend

For det første vil vi understreke at det er svært gledelig at det i år, som oppfølging av krisetiltakene for kulturlivet i forbindelse med Covid-19-pandemien, foreslås 309 midlertidige arbeidsstipendhjemler som skal sikre videre produksjon og aktivitet i året som kommer.

Det er også bra at det er budsjettert med en økning i antall varige arbeidsstipendhjemler, selv om vi hadde sett for oss et langt høyere antall enn 4. Norsk Oversetterforening slutter seg til Kunstnernetverket som argumenterer for 200 nye arbeidsstipendhjemler over 5 år, og håper at årets beskjedne 4 nye varige hjemler er en del av en opptrappingsplan i et unntaksår. Covid-19-pandemien har ført til at enda flere kunstnere drives ut på det frie feltet, med den uforutsigbarheten og usikkerheten det fører med seg, og flere varige stipendhjemler vil bidra til å bøte på dette. Vi slutter oss til Kunstnernetverkets merknad:

Forslag til merknad: Familie- og kulturkomiteen anser kunstnerstipendene å spille en viktig rolle for å sikre nyskaping, frie ytringer og demokratisk deltakelse i kunstneryrket. Komiteen ber regjeringen om en gradvis opptrapping av varige stipendhjemler.

Det er også positivt at arbeidsstipendets størrelse foreslås økt med 2,3 % i tråd med lønnsveksten ellers i samfunnet. Det er imidlertid på høy tid med en forskriftsendring som binder de statlige stipendene til en lønnsindeks. Vi viser derfor til Kunstnernetverkets merknad:

Forslag til merknad: Familie- og kulturkomiteen ber Kulturdepartementet endre Forskrift om statens stipend og garantiinntekter for kunstnere slik at arbeidsstipend, langvarige stipend og garantiinntekter som et minimum reguleres med en indeks lik rammen for lønnsoppjøret i staten. Dette må formuleres i forskriften slik at Stortinget likevel står fritt til å beslutte en høyere økning.

Kap. 320, post 73: Statsstipend

Heller ikke i år er det satt av midler til nye statsstipend. Vi vil gjerne få uttrykke bekymring for ordningen med statsstipend, som under sittende regjering synes å være utsatt for en snikavvikling. Statsstipend tildeles ikke primært kunstnere, men personer innenfor *tverrfaglige* eller *uvanlige* arbeidsfelt av samfunnsmessig betydning, gjerne personer som har begrensede muligheter til å få relevante stillinger ved vitenskapelige institusjoner. Tradisjonen med statsstipend går tilbake til 1870-tallet, og mange av mottakerne har kommet med vesentlige bidrag til norsk samfunn, kulturliv og forskning. Det ville være et tap for oss alle om ordningen ble lagt ned.

Kap. 320, post 74: Tilskudd til organisasjoner og kompetansesentre m.m.

Norsk Forfattersentrum spiller en uvurderlig rolle for formidlingen av norsk litteratur i hele landet og for forfatterøkonomien gjennom å formidle honorerte oppdrag til forfattere. Vi støtter derfor Norsk Forfattersentrums søknad.

Kap. 320, post 75: Tilskudd til Litteraturhus, kunstscener og kompanier m.m.

Stiftelsen Litteraturhuset er et nasjonalt litteraturhus som legger til rette for kunnskapsbasert offentlig samtale og litteraturformidling av både norskskrevet og oversatt litteratur over hele landet. Vi støtter derfor Stiftelsen Litteraturhusets søknad.

Kap. 326 Språk- og bibliotekformål

Et av Norsk Oversetterforenings formål er å fremme forståelsen for den samfunnsmessige betydningen av språkkompetanse. Derfor synes vi det er oppløftende at det er foreslått 11,5 millioner mer til språk i 2021. Vi anerkjenner naturligvis viktigheten av å hegne om våre nasjonale språk, og gleder oss over støtte til nynorsk, kvensk og norsk tegnspråk, men det forundrer oss at oversettelse fra andre språk, akkurat som i utkastet til språklov (Prop. 108 L), ikke ser ut til å tillegges vekt, og derfor ikke nevnes noe sted i statsbudsjettet. Fordi vi ikke er, eller kommer til å bli, selvforsynt med norskspråklig kulturelt innhold, mener vi at fremmedspråkopplæring og oversettelse bør ha en selvfølgelig rolle i norsk språkpolitikk og i bevilgningene til denne politikken.

Kap. 326, post 80: Tilskudd til tiltak under Nasjonalbiblioteket

Det leses stadig mindre litteratur i Norge, særlig blant barn og unge. Dersom vi skal ha en levende litteratur, må det satses på lesetiltak. Organisasjonene Leser søker bok og Foreningen !les er viktige aktører i arbeidet med et nasjonalt leseløft. Vi støtter derfor at organisasjonene styrkes i henhold til søknad.